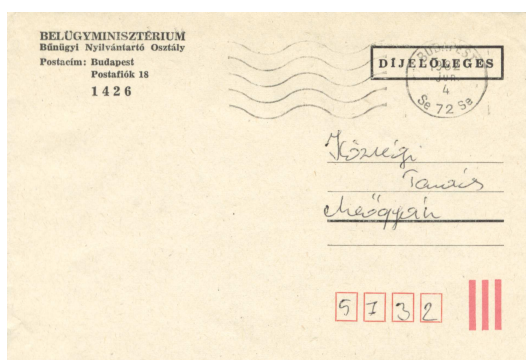

18. lecke

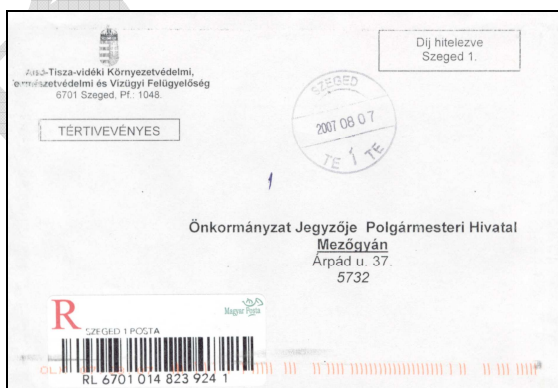
Bélyeghelyettesítők

Negyven évvel ezelőtt a postai küldemények szolgáltatásának díjait zömében a bélyeg felragasztásával, illetve rányomott bélyegű értékcsikk megvásárlásával rendezték a feladók, legyen az levél, képeslap, gyászjelentés, tértivevény stb. Csak nagyobb levélforgalmú hivataloknál, cégeknél adtak fel díjelőleges küldeményeket és csak kivételezett helyeken használtak Frankotyp bélyegző gépeket.

Díjelőleges levél 1982-ből¹

Az eltelt időszak alatt ez a rendszer fokozatosan átalakult, különösen az utóbbi időben gyorsult fel ez a változás. Ha azt mondjuk, hogy az 1960-as években tíz levélből kilencen volt bélyeg – akár rányomtatott, akár ráragasztott –, akkor napjainkban ez az arány megfordítódott. Ennek zömében gazdaságossági okai vannak: egyrészt a készpénzforgalom, másrészt a drága előállítású bélyeg kiküszöbölése, de szempont a küldemények minél gyorsabb kezelése is. Mostanában különböző intézmények, hivatalok előszeretettel alkalmazzák a díjhitelezett küldeményeket. Itt naponta könyvelik a postára feladott küldeményeket, a posta ezek szolgáltatási díjait meghitelezi, és hónap végén történik az elszámolás, illetve a szolgáltatási költségek kifizetése.

Díjhitelezett ajánlott levél²

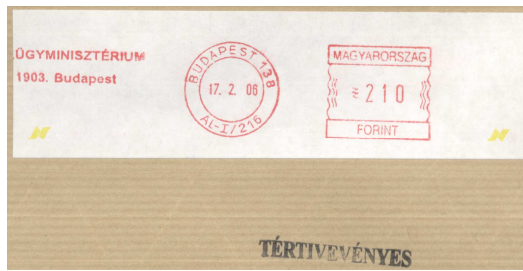
Frankotyp bélyegző³

¹ Forrás: saját anyag

² Forrás: saját anyag

³ Forrás:
http://www.inkoopcenter.nl/images/catalogus/112788821_0_Frankotyp-postalia%20optmail_30.jpg

Nagy levélforgalmú intézményeknél bérmentesítő gépek vannak kihelyezve, ahol a gép számlálja a rányomtatott díjakat, és szintén utólag történik a szolgáltatások árának a kifizetése.

A BM-hez kihelyezett bérmentesítő gép lenyomata öntapadós papírcsikon, amit a borítékra ragasztottak⁴

A nagyobb postákon bélyegző gépek találhatóak, ahol a bélyeg nélküli küldemények árát a postai hivatalnok a gépen beállítja, és azt rányomtatja pl. a borítékra, a feladó pedig kifizeti a rányomtatott „bélyeg” árát.

Napjaink frankotip bélyegző nyomata⁵

A magyar postánál az integrált levélfeldolgozás bevezetéséhez kapcsolódóan rendszeresítették azt a bélyeghelyettesítőt, amit IPH gépi öntapadós bélyegnek, vagy röviden IPLYeg-nek neveznek. Ezt is a postánál rendszeresített gép állítja elő. A postai dolgozó a gépen beállítja a szolgáltatás díját, amit a gép egy öntapadós papírra nyomtat. A postás ezt az IPLYeg-et ragasztja a borítékra, levelezőlapra stb.

IPlyeg ajánlott levélen⁶

Postán használt bélyegzőgép⁷

Levélmérleg (a levél súlya befolyásolja, a postai küldemény viteldíját)⁸

⁴ Forrás: saját anyag

⁵ Forrás: saját anyag

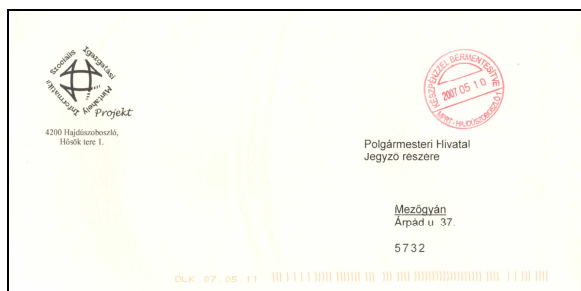
⁶ Forrás: saját anyag

⁷ Forrás: saját anyag

⁸ Forrás:

http://www.emeref.hu/MAGYAR/EMEReFISOMagyarP/S611es612_elemei/image004.jpg

A felsorolt bélyeghelyettesítők mellett ma is gyakran alkalmazzák a készpénz bérmentesítést. Ennek jelzése történhet úgy, hogy ezt a postai bélyegzővel bélyegzik a borítékra, de történhet úgy is, hogy a borítékot eleve így nyomtatják.

„Készpénzzel bérmentesítve” feliratú hely-kelet bélyegzős boríték⁹

Készpénz bérmentesítésű előre nyomtatott boríték¹⁰

⁹ Forrás: saját anyag

¹⁰ Forrás: saját anyag